

- не допускати введення в експлуатацію об'єктів, які не відповідають екологічним вимогам і параметрам.
- розробити галузеву методіку оцінки ефективності впровадження природоохоронних заходів.
- передбачити збільшення контрактних цін з врахуванням еколого-економічного ефекту на проектування і будівництво об'єктів.

Отже, підсумовуючи зазначимо, що ефективність і повнота реалізації викладених стратегічних завдань щодо розвитку охорони довкілля дозволить консолидувати фінансові ресурси і цілеспрямовано їх розподіляти відповідно до визначених пріоритетів соціально-економічного розвитку регіонів, а також розширити їх фінансові та управлінські можливості.

Віктор Русін

Викладач кафедри фінансів

ТИМЧАСОВО ВІЛЬНІ КОШТИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ РОЗМІЩЕННЯ НА ДЕПОЗИТНИХ РАХУНКАХ

Протягом останніх років в Україні все більш посилюється роль місцевих бюджетів у суспільному житті, створенні умов економічного і соціального розвитку як території своєї юрисдикції так і держави в цілому. Однак суттєвою перепоною на шляху розвитку є недостатня фінансова основа місцевих бюджетів. З року в рік спостерігається негативна тенденція до зменшення частки власних надходжень місцевих бюджетів та їх залежності від міжбюджетних трансфертів. Проте в процесі виконання місцевих бюджетів спостерігаються ситуації коли pojawiaються тимчасово вільні кошти. Саме тому, в умовах розширення повноважень місцевих органів влади, надзвичайної актуальності набувають питання ефективного управління наявними бюджетними коштами, а зокрема, й використання тимчасово вільних залишків коштів місцевих бюджетів.

Зважаючи на значення місцевих бюджетів для суспільства питання формування та виконання місцевих бюджетів знаходяться у центрі уваги провідних економістів і практиків, зокрема розкриваються у наукових працях таких вітчизняних вчених як С. Буковинського, О. Василика, О. Кириленко, В. Кравченка, І. Луніної, В. Опаріна, Ц. Огня, К. Павлюк, В. Федосова та інших.

Однак у даний час залишаються невирішеними складні проблеми, які стосуються управління тимчасово вільними коштами місцевого самоврядування.

Так, стаття 70 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” передбачає участь органів місцевого самоврядування у фінансово – кредитних відноси-

нах. Частиною 2 даної статті передбачено, що органи місцевого самоврядування мають право розміщувати належні їм кошти в банках та отримувати відсотки від їх доходів відповідно до закону із зарахуванням їх до доходної частини відповідного місцевого бюджету [1].

Підвищення рівня ефективності управління коштами місцевих бюджетів є одним із основних завдань, що передбачені в Концепції реформування місцевих бюджетів схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України № 308 від 23.05.2007 р [2].

Отже, відповідно до чинного законодавства та з метою ефективного управління наявними фінансовими ресурсами для зміцнення фінансової бази місцевого самоврядування місцеві органи влади мають право розміщувати тимчасово вільні залишки коштів на депозитних рахунках в установах банків. Від розміщення коштів на депозитних рахунках місцеві бюджети отримують винагороду – відсоток, що стане додатковим джерелом збільшення доходної частини відповідного бюджету.

Станом на 1 січня 2007 року в Україні залишки тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на депозитних рахунках в установах банків становили 1,2 млрд. гривень, у тому числі коштів загального фонду – 0,6 млрд. гривень. Протягом I-III кварталу 2007 р. органами місцевого самоврядування було здійснено понад одну тисячу операцій пов'язаних з розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на депозитних рахунках в установах банків. Внаслідок цього обсяг залишків коштів на зазначених рахунках зріс на 1,8 млрд. грн. або на 150,0 відсотків та станом на 01.10.07 складав 3,0 млрд. грн. (з них кошти загального фонду – 1,7 млрд. грн., кошти спеціального фонду – 1,3 млрд. гривень). При цьому середньоденний залишок коштів на ЄКР за вказаний період становив 13,2 млрд. гривень.

Якщо проаналізувати дані показники в розрізі регіонів, то найбільші обсяги тимчасово вільних залишків коштів місцевих бюджетів розміщених в установах банків припадають на м. Київ – 702,3 млн. грн., Донецьку (599,6 млн. грн.), Київську (309,0 млн. грн.) та Харківську (217,0 млн. грн.) області.

Середній рівень відсоткових ставок, за якими розміщуються кошти місцевих бюджетів залежить від термінів розміщення коштів, обсягів і видів депозитних вкладів та в цілому коливаються на рівні 12,0 - 16,0 відсотків річних.

Однак варто зазначити, що мають місце випадки, коли рівень відсоткових ставок по депозитних операціях з коштами окремих місцевих бюджетів є значно меншим загального рівня ставок, який склався у даному регіоні.

Так, фінансовим управлінням Іваничівської райдержадміністрації у Волинській області було розміщено кошти у Іваничівському відділенні КБ “Приватбанк” у сумі 2,3 млн. грн. терміном 1 рік за ставкою 5,0 відсотків річних. При цьому ставка до-

хідності по співставних депозитних операціях в цьому регіоні становить на рівні 12,0 відсотків річних. Головним фінансовим управлінням Одеської ОДА розміщено кошти спеціального фонду обласного бюджету в АБ „Південний” на 9 місяців у сумі 22,9 млн. грн. за ставкою 8,5 % річних. Поряд з цим, органами місцевого самоврядування в Одеській області здійснювалось розміщення коштів на депозитних рахунках в установах банків на співставних умовах за ставками 12 – 15,0 % річних, що відповідає середній ставці, яка склалася у даному регіоні. Головним фінансовим управлінням Черкаської ОДА розміщено кошти загального фонду обласного бюджету в КБ «Фінанси і кредит» у сумі 41,9 млн. грн. на 1 рік за відсотковою ставкою 8,5 % річних, при рівні депозитних ставок у цьому регіоні за співставними вкладками 12 – 15 % річних.

Крім того, окремі органи місцевого самоврядування розміщують кошти місцевих бюджетів, зокрема, кошти загального фонду на терміни від 2 до 4 років і більше. Так, наприклад, виконавчими комітетами Гурзуфської та Фороської селищних рад в АР Крим розміщено кошти в сумах 1,0 та 0,7 млн. грн. на 24 та 23 місяці відповідно. Головним фінансовим управлінням Донецької ОДА розміщено кошти загального фонду у сумі 135,5 млн. грн. на термін 57 місяців. Фінансовими управліннями Донецької, Красноармійської, Краснолиманської міських рад розміщено кошти загального фонду у сумах 80,0 млн. грн. (на 54 місяці), 10,3 млн. грн. (на 51 місяць) та 3,5 млн. грн. (на 28 місяці). Фінансовими управліннями Печерського, Солом’янського районів м. Києва розміщено 15,5 млн. грн. (за вкладками зі строками 5 – 7 років) та 15,0 млн. грн. (на 2 роки) відповідно [3].

Якщо розглянути надходження від розміщення в установах банків тимчасово вільних бюджетних коштів у Тернопільській області за останні кілька років, то бачимо, що їх обсяг зріс більше як у 3 рази – з 127 530,94 грн. у 2004 році до 391 678,07 грн. у 2006 році. Це, в основному, надходження до бюджету міста Тернополя і незначні суми надходжень до обласного бюджету та районних бюджетів. Надходження до сільських бюджетів області мають місце лише починаючи з 2007 року і за перший квартал цього ж року становили 4883,3 грн.

Отже, з вищенаведеного бачимо, що місцеві органи влади в результаті розміщення коштів на депозитних рахунках прагнуть отримати додаткові фінансові ресурси і з кожним роком обсяги цих надходження зростають. Це свідчить про підвищення рівня ефективності управління бюджетними коштами. Однак кошти місцевих бюджетів часто розміщуються в установах банків за заниженими ставками, в результаті чого недоотримуються значні суми в доходну частину відповідного бюджету.

Така ситуація перш за все пов’язана з тим, що в Україні немає нормативно –

правового акту, який би зазначав особливості розміщення тимчасово вільних залишків коштів місцевих бюджетів на депозитних рахунках у банках. Тому необхідно розробити та затвердити нормативно – правовий акт, який регулював би порядок здійснення депозитних операцій з коштами місцевих бюджетів. В даному нормативному документі доцільно і передбачити заходи з недопущення незаконного зростання залишків коштів на рахунках місцевих бюджетів та їх розміщення на депозитних рахунках. Залишки коштів на рахунках не повинні виникати в результаті невиконання чи невчасного виконання бюджету за видатками, зокрема це стосується перерахування міжбюджетних трансфертів.

Розміщення коштів місцевих бюджетів на депозитних рахунках в банках повинно відбуватися за допомогою конкурсного відбору банку. Однак як правило в переважній більшості чим надійніший банк, тим менші відсоткові ставки, і як правило менша ступінь ризику втрати коштів. Але це не означає що кошти повинні бути розміщені за найнижчою ставкою у даному регіоні.

Підсумовуючи варто зазначити, що розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на депозитних рахунках у банках є позитивним явищем у діяльності місцевих органів влади, що свідчить про ефективне управління наявними коштами, а також доводить зацікавленість місцевої влади в додаткових джерелах фінансових ресурсів. Однак для уникнення непорозумінь та зловживань у даному процесі необхідно зазначені вище проблеми вирішити на законодавчому рівні.

Література:

1. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" №280/97-ВР від 21.05.07 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – №24.
2. Розпорядження КМУ №308 від 23.05.2007 р. "Про схвалення Концепції реформування місцевих бюджетів" доступно з <http://www.minfin.gov.ua>.
3. Лист Державного казначейства України Міністру фінансів України Азарову М. Я. №2.6-03/447-12940 від 25.10.2007 р.